مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی
د ستراتېژيکو او سيمه‌ييزو څېړنو مرکز

تحلیل هفته

شماره: ۲۳۷ (از ۳۰ جدی الی ۷ دلو ۱۳۹۶ هـ ش)

این نشریه مجموعهٔ تحلیل رویدادهای مهم سیاسی و اقتصادی هفته‌وار است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می‌گردد، تا نهادهای سیاست‌گذار و پالیسی‌ساز از آن استفاده نمایند.

آنچه در این شماره می‌خوانید:

مقدمه ۲

د سيمې جيو-پوليټيک بدلونونه او افغانستان

د سيمې جيوپوليټيک وضعيت ۴

د افغانستان دريځ ۵

افغانستان ته څه کول په‌کار دي؟ ٦

گزارش نشست تحقیقی «روابط دوجانبهٔ افغانستان – چین»

دکتور عبدالباقی امین ۸

ژن زیکسین ۹

عبدالکریم خُرم ۱۰

سلطان احمد بهین ۱۲

احمد بلال خلیل ۱۳

مقدمه

افغانستان د نړۍ د نقشې په داسې سیمه کې پروت دی، چې تل د سترو قدرتونو د توجه وړ پاتې شوی او اوس یو ځل بیا داسې برېښي چې په سیمه‌ییزه او نړیواله کچه جیو-پولیټیکو بدلونونو یوه نوې سره جگړه زیږولې او افغانستان په لومړي سر کې ترې اغېزمن دی. له همدې کبله داسې اندېښنې شته، چې افغانستان په ژوره توگه د نړیوالو سیالیو په ډگر بدلېدونکی دی او له دغه وضعیت څخه د وتلو لپاره روښانه تگلاره هم نه لري.

په اوسني وخت کې هغه ځواکمن هېوادونه چې په سیمه‌ییزه او نړیواله کچه د سترو سیالیو مهم لوبغاړي دي، په یو ډول نه یو ډول د افغانستان په قضیه کې دخیل دي. دا چې په سیمه کې وروستي جیو-پولیټیک تحولات څه دي او افغانستان تراوسه له دغو سیالیو او بدلونونو سره څه ډول چلند کړی، هغه موضوع ده چې د ستراتېژیکو او سیمه‌ییزو څېړنو مرکز د اوونیز تحلیل په لومړۍ برخه کې پرې شننه لولئ.

د تحلیل په دویمه برخه کې هم د ستراتېژیکو او سیمه‌ییزو څېړنو مرکز له‌خوا د افغانستان او چین پر دوه‌اړخیزو اړیکو او د سیمې په جیوپولیټیکو بدلونونو کې د چین پر رول د څېړنیزې غونډې تفصیلي راپور لولئ. په دغه غونډه کې افغان او چینایي پوهانو د دواړو هېوادونو پر اړیکو او د سیمې پر جیوپولیټیک وضعیت خبرې کړې او ترڅنگ یې د ستراتېژیکو او سیمه‌ییزو څېړنو مرکز له‌خوا د دغو دوه‌اړخیزو اړیکو په تړاو د نوي چاپ شوي تحقیقي کتاب لنډه معرفي هم وړاندې شوې ده.

د سیمې جیو-پولیټیک بدلونونه او افغانستان

له تېرو څو کلونو راهیسې د سیمې جیوپولیټیک وضعیت د بدلون په حال کې دی او د سړې جګړې د دوران په څېر، د سیمې هېوادونه یو ځل بیا په دوو بلاکونو وېشل کېږي. له همدې کبله زموږ په سیمه کې د نړۍ د سترو قدرتونو ترمنځ سړه جګړه او سیالي روانه ده.

افغانستان له دغه وضعیت څخه نېغ په نېغه اغېزمن دی، ځکه له یوې خوا امریکا، چې د دغې نوې سړې جګړې او سیالیو یو مهم لوبغاړی دی، عملا په افغانستان کې حضور لري او له بلې خوا اوس افغانستان د خپل جیوپولیټیک موقعیت له کبله د زبرځواکونو د سیالیو په ډګر بدل شوی دی.

دا چې د سیمې جیوپولیټیک وضعیت په کوم لوري روان دی، په دغه وضعیت کې د افغانستان دریځ څه دی او افغانستان ته په اوسني وخت کې څه کول په کار دي؟ هغه پوښتنې دي، چې دلته مو ځواب کړې دي.

د سیمې جیوپولیټیک وضعیت

چین او روسیه هغه هېوادونه دي، چې په ۲۰۰۱ کال کې یې په افغانستان کې د امریکا او ناټو له پوځي حضور څخه ملاتړ وکړ؛ خو روسیه اوسمهال په سیمه کې د امریکا حضور ته د شک په سترګه ګوري او ترمنځ یې اړیکې د ۲۰۰۹-۲۰۰۱ کلونو په پرتله ډېرې خرابې دي. دواړه هېوادونه په سوریه، یوکراین او اوس په افغانستان کې د یو بل پرضد په یوه نااعلان شوې سړه جګړه کې ښکېل دي. له بله پلوه، امریکا د چین په سویل سمندرګي کې د بیجینګ د دریځ مخالف نظر لري او په سیمه کې یې د چین له مخالفو هېوادونو سوېلي اسیا، جاپان، ویتنام، تایوان او نورو سره ژورې اړیکې دي.

چین، چې اوسمهال یو اقتصادي او نظامي ځواک دی، په افغانستان کې له بې‌ثباتۍ او ناامنۍ څخه وېره لري او دا وېره یې تر ډېره د سینکیانګ ایالت ته د ناامنیو له لېږد او د خپلو سترو سیمه‌ییزو اقتصادي پروژو د پلي کېدو پرو وړاندې خنډونو سره تړاو لري. له همدې کبله غواړي د افغانستان په مسائلو کې ځان ښکېل وساتي.

په سیمه کې د داعش ډلې له راڅرګندېدو وروسته روسیه او ایران هغه هېوادونه وو، چې په افغانستان کې یې د امریکا په حضور نیوکې پیل کړې، دوی په سیمه کې د امریکا حضور نه یوازې دا چې د "ترهګرۍ" د ځپلو لپاره نه بولي، بلکې دلته د هغوی پوځي حضور د سیمې د بې‌ثباتۍ لامل بولي.

په بل اړخ کې، د امریکا ولسمشر بارک اوباما په ۲۰۱۴ کال کې د آسیا د بیا متوازن کولو تګلاره اعلان کړه، چې یو شمېر چینایان دغه تګلاره د چین حصار ګڼي؛ ځکه دوی د آسیا بیا متوازن کول د چین په مقابل کې د هند، جاپان او یو شمېر نورو هېوادونو راپورته کول ګڼي. د امریکا او هند ترمنځ د همدغې نوې تګلارې په رڼا کې سوداګریزې او دفاعي اړیکې هم ورځ تر بلې پیاوړې کېږي.

په وروستیو کلونو کې د امریکا او هند نژدې کېدل او په تېره بیا په تېر کال کې د امریکا او هند نظامي-لوجستیکي هوکړه‌لیک او دغه هېواد ته د امریکایي چارواکو ګڼ سفرونه داسې مهال وو، چې په سیمه کې د چین-هند او هند-پاکستان ترمنځ اړیکې د خرابېدو په لور روانې وې.

دا هر څه داسې مهال دي، چې امریکا تېره اونۍ په خپله دفاعي ستراتیژۍ کې روښانه کړه، چې له دې وروسته به د دوی تمرکز له ترهګرۍ سره پر جګړې نه، بلکې له سترو قدرتونو سره په مبارزې وي.

له پاکستان سره د امریکا د اړیکو ترینګلتیا هم په افغانستان کې د امنیتي بې‌ثباتۍ او د افغان دولت وسله‌والو مخالفینو ته د پټنځایونو له کبله نه ده، بلکې د همدغه جیوپولیټیک وضعیت له کبله ده، چې پاکستان د چین ستراتېژیک ملګری دی او له روسیې سره هم ورځ تر بلې خپلې اړیکې پراخوي.

د افغانستان دریځ

که د سیمې جیوپولیټیک وضعیت ته ځیر شو، نو دا مهال سیمه د امریکا-هند-افغانستان او په بل اړخ کې د روسیې-چین-پاکستان پر دوو بلاکونو وېشل شوې ده؛ خو چین په دې منځ کې هم له افغانستان سره دوستانه اړیکې لري او هم له امریکا سره د اړیکو د ترینګلتیا د مخنیوي هڅه کوي؛ ځکه د چین تګلاره تر ډېره اقتصاد-محوره ده. همدا لامل دی، چې چین په تېرو میاشتو کې د امریکا په پلوۍ د شمالي کوریا پر وړاندې ګامونه پورته کړل.

کله چې په ۲۰۰۹م کال کې د پخواني ولسمشر حامد کرزي او امریکا ترمنځ اړیکې خرابې شوې، افغانستان چین او روسیې ته نږدې شو؛ خو د ملي یووالي حکومت له راتګ سره د امریکا او افغانستان اړیکې بېرته مخ په ښه کېدو شوې او د ملي یووالي حکومت په لومړیو ۲۴ ساعتونو کې د کابل او واشنګټن ترمنځ امنیتي تړون لاسلیک کړ.

له روسیې سره د افغانستان اړیکې وروسته له هغه خورا ترینګلې شوې، چې روسیې په افغانستان کې د داعش ډلې له راپورته کېدو څخه وېره ښکاره کړه او په افغانستان کې یې د دغې ډلې د نفوذ له پراخېدو سره د مېشتو بهرنیو ځواکونو د مرستې ادعا وکړه. همدا لامل و، چې روسانو د داعش ډلې د ګواښ د مخنیوي په پلمه له طالبانو سره د اړیکو جوړولو په اړه څو ځله ښکاره‌ونې هم وکړې. د افغانستان ولسمشر بیا څو میاشتې وړاندې په پکتیکا کې له یوې خونړۍ چاودنې وروسته یوې غونډې ته له طالبانو سره د روسیې د پوځي مرستو خبره وکړه او له دې سره د افغانستان او روسیې اړیکې نورې هم ترینګلې شوې.

په بل اړخ کې د ملي یووالي حکومت له جوړېدو وروسته کابل د اسلام‌آباد د همکارۍ په تمه داسې ګامونه واخیستل، چې له کبله یې له هند سره تر څو میاشتو پورې اړیکې سړې شوې؛ خو له پاکستان سره دا تودې اړیکې په کال کې د ننه بېرته سړې شوې او دواړه لوري پر یو بل له تورونو لګولو او لفظي جګړو څخه آن تر نظامي شخړو ورسېدل. له همدې کبله د افغانستان او پاکستان اړیکې له تېرو دوو کلونو راهیسې د بل هر وخت

په پرتله خرابې دي او اوس د پاکستان پر وړاندې د امریکا نوې تګلاره او فشارونه یو مثبت بدلون ګڼي. په ورته وخت کې له هند سره د کابل اړیکې ورځ تر بلې پراخېږي.

پر دې سربېره کابل د تهران او ریاض ترمنځ هم د خپلو اړیکو تعادل ونه شو ساتلی. د ملي یووالي حکومت په یمن کې د ایران ملاتړ لرونکو شیعه حوثي وسله‌والو پرضد، د سعودي عربستان په مشرۍ پوځي ایتلاف څخه ملاتړ وکړ.

له همدې کبله، تېرو څو کلونو ته په کتلو سره، افغانستان د سیمې او نړۍ په کچه په جیوپولیټیکو بدلونونو کې او له بېلابېلو هېوادونو سره په اړیکو کې توازن او خپل د ناپېیلتوب عنعنوي سیاست نه دی ساتلی او نه هم تراوسه توانېدلی چې دغه سیمه‌ییزې سیالۍ د ځان په ګټه مدیریت کړي.

افغانستان ته څه کول په‌کار دي؟

د افغانستان او سوېلي اسیا په اړه د امریکا نوې پوځي تګلاره او په افغانستان کې د بهرنیو ځواکونو د پاتې کېدو د مودې غځول، که څه هم افغان حکومت د خپل ځان لپاره بریا ګڼي؛ خو په دې تګلاره کې پر جګړې ټینګار او د سولې له پامه غورځول هغه څه دي، چې له کبله یې له حکومته د باندې پر دغې تګلارې نیوکې کېږي او دا د افغان جګړې د اوږدولو په معنا بلل کیږي.

سره له دې چې افغانستان دا مهال د امریکا مرستو ته اړ دی او داسې انګېري چې د امریکا له نظامي او مالي مرستو پرته یې بقا ناشونې ده؛ خو په ورته وخت کې د دغو مرستو لوړه بیه پرې کوي او ورو ورو د زبرځواکونو د نیابتي جګړو په ډګر بدلېږي.

د افغانستان بهرنی سیاست په ځانګړې توګه د امریکا، چین او روسیې په برخه کې متوازن نه دی او په داسې حال کې چې ځینې تحلیلونه ښیي، چې امریکا په سیمه کې جګړه غواړي او دا وضعیت د سیمې د هېوادونو په تېره بیا چین او روسیې اندېښنې له ځان سره لري، ښایي دا ستونزه نوره هم اوږده او ژوره شي.

افغانستان ته په‌کار ده، چې د خپل متوازن بهرني سیاست له لارې د سیمه‌ییزو او نړیوالو سیالیو له منفي اغېزو ځان وژغوري؛ ځکه نو په اوسني وخت کې افغانستان ته پکار ده، چې دا وضعیت له خپلو ګټو سره سم مدیریت کړي او یوه روښانه او متوازنه بهرنۍ تګلاره غوره کړي.

گزارش نشست تحقیقی «روابط دوجانبۀ افغانستان – چین»

روابط دوجانبۀ افغانستان و چین و نقش چین در تغییرات جیو-پولیتیک منطقه، در یک نشست تحقیقی مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی (CSRS) در کابل، مورد بررسی قرار گرفت.

در این کنفرانس که روز شنبه (۳۰ جدی ۱۳۹٦ هـ ش) تحت عنوان «روابط دوجانبۀ افغانستان–چین» در کابل تدویر یافت، شماری از متخصصین و محققین افغان و چینایی، چهره‌های سیاسی، مقام‌های حکومت پیشین و کنونی، نماینده‌گان رسانه‌ها و صدها تن دیگر اشتراک ورزیدند.

دکتور عبدالباقی امین رئیس مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی، ژن زیکسین معاون سفیر چین در افغانستان، عبدالکریم خُرم وزیر اسبق اطلاعات و فرهنگ و رئیس دفتر رئیس جمهور پیشین و سلطان احمد بهین سفیر پیشین افغانستان در چین، در این کنفرانس سخنرانی کردند.

در کنار سخنرانی‌های دانشمندان افغان و چینایی، معرفی کتاب تحقیقی در مورد روابط دوجانبۀ افغانستان-چین که از سوی مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی اخیرا به چاپ رسیده است، نیز توسط احمد بلال خلیل محقق مرکز و نویسندۀ این کتاب، ارائه گردید.

دکتور عبدالباقی امین

دکتور عبدالباقی امین، رئیس مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی در سخن افتتاحی خویش با اشاره به اهمیت روابط دوستانهٔ افغانستان و چین گفت: «هر دو کشور به یک دیگر نیاز دارند، هرچند افغانستان نسبت به چین نیازهای بیشتری دارد.»

به گفتهٔ او، اهمیت جیو-پولیتیک یک کشور زمانی بروز می‌کند که کشورهای قدرتمند جهان در تلاش رسیدن به اهداف و منافع خویش از طریق جغرافیای سیاسی آن کشور برآیند و از آنجاییکه افغانستان از اهمیت و موقعیت جیو-پولیتیک برخوردار است، در طول تاریخ مورد توجه کشورهای قدرتمند بوده است.

وی افزود: «متاسفانه در طول تاریخ موقعیت و اهمیت جیو-پولیتیک، باعث منفعت به این کشور نشده است، چون افغان‌ها نتوانسته‌اند از سیاست‌های قدرت‌های بزرگ جهان به نفع خویش استفاده نمایند. بنابراین، این موقعیت و اهمیت افغانستان زمانی برای افغانستان مفید خواهد بود که منافع کشورهای بزرگ با منافع ملی افغانستان هماهنگ گردد.»

به گفتهٔ او، این مسؤولیت دولت افغانستان است که روابط متوازنی که رقابت‌های کشورهای قدرتمند منطقه و جهان را با منافع ملی پیوند دهد و افغانستان را از مبدل شدن به میدان جنگ‌های نیابتی بازیگران جهانی و منطقوی نجات دهد. بالعکس این کشور را به یک پُل تبادل منافع این کشورها مبدل کند و از این طریق همکاری‌های منطقوی را به شکل متوازن جلب نماید.

دکتور امین گفت: «در جمع همسایه‌های افغانستان، چین اکنون یک قدرت اقتصادی و نظامی است و افغان‌ها این کشور را به عنوان یک کشور دوست می‌شناسند، چون این کشور در طول تاریخ نقش منفی در رابطه به افغانستان بازی نکرده است.»

به گفتهٔ وی، چین برای افغانستان مهم است و به آن کشور در عرصه‌های مختلف نیاز دارد. چین می‌تواند در تفاهمات روسیه و امریکا، تفاهم بین افغانستان و پاکستان و تفاهم بین‌الافغانی برای صلح و ثبات در کشور

نقش موثری ایفا نماید. همچنان افغانستان در عرصه‌های زراعت، صنعت و انکشاف همه‌جانبه نیازمند چین است. در جانب دیگر، امنیت و ثبات افغانستان از اهمیت والایی برای چین برخوردار است و منابع دست‌نخوردۀ افغانستان نیز فرصتی برای تقویت و انکشاف اقتصاد چین است. از همین‌رو، چین برای افغانستان و افغانستان برای چین مهم است و هر دو کشور به یکدیگر نیاز دارد.

ژن زیکسین

ژن زیکسین، معاون سفیر چین در افغانستان در سخنان خویش افغانستان و چین را دو کشور همسایه، همکار و دوست خواند و گفت: «امروز ٦٣مین سالگرد روابط سیاسی افغانستان و چین است و به همین دلیل این یک لحظۀ خاص است و این کنفرانس در چنین روزی، از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است.»

به گفتۀ او، هر دو کشور در طول تاریخ روابط نزدیک، دیرینه و دوستانه داشته اند که سرنخ آن به زمان راه ابریشم می‌رسد. هرچند در طول بیش از دو هزار سال گذشته شاهد تغییرات زیادی در این منطقه بودیم، ولی چیزی که تغییر نکرده، دوستی محکم افغان‌ها و چینی‌هاست.

آقای زیکسین افزود، در ۱۹مین کنگرۀ حزب کمونیست چین در بیجینگ، پیشرفت های جدیدی در مورد دوستی استراتیژیک افغانستان و چین صورت پذیرفت و این دوستی به یک مرحلۀ جدید داخل گردید.

وی، با اشاره به روابط دوجانبۀ سه سال اخیر گفت: «شی جنپینگ، رئیس جمهور چین و اشرف غنی، رئیس جمهور افغانستان در سه سال گذشته سه بار با هم ملاقات نموده‌اند. همچنان داکتر عبدالله رئیس اجرائیۀ افغانستان نیز ملاقات‌های متعددی با مقام‌های چینی داشته است که نشان می‌دهد این روابط دوجانبه به کدام سو می‌رود.»

به گفتهٔ او، «در طول چند سال گذشته تبادل افکار میان افغان‌ها و چینی‌ها و سفرهای متعدد هیأت‌های بلندرتبهٔ افغان به چین، بی‌پیشینه بوده است. همچنان، نشست سه‌جانبهٔ وزرای خارجهٔ افغانستان-پاکستان-چین نیز چندی پیش موفقانه در بیجینگ دایر گردید و همکاری‌های سه‌جانبه را مورد بحث قرار داد. چین همواره از پروسهٔ صلح به رهبری و مالکیت افغان‌ها حمایت می‌کند و نیز می‌خواهد روابط افغانستان با همسایه‌هایش حسنه باشد. بنابراین، ما بر همین میکانیزم به همکاری‌های خویش با افغانستان ادامه می‌دهیم.»

وی گفت: «ما از الحاق اقتصادی افغانستان در منطقه حمایت می‌کنیم و مشترکا با همه کشورها تلاش خواهیم کرد تا افغانستان به مرکز همکاری‌های منطقوی میان کشورهای منطقه و جهان مبدل گردد.»

وی ابراز امیدواری کرد که روابط دوجانبهٔ افغانستان و چین بیشتر از این تقویت خواهد شد و در این مورد پروژهٔ «یک کمربند – یک راه» از اهمیت بیشتری برخوردار است که عملا تفاهمنامه‌ی نیز در مورد آن امضا شده است.

وی از کمک‌های چین در عرصه‌های مختلف با افغانستان نیز یادآوری کرد و افزود، در کنار کمک‌های اقتصادی و علمی با افغان‌ها، ما می‌خواهیم در عرصهٔ نظامی و ظرفیت‌سازی نظامی نیز با افغانستان همکاری نماییم، تا به امنیت و ثبات همگی در منطقه برسیم.

عبدالکریم خُرم

عبدالکریم خُرم، وزیر پیشین اطلاعات و فرهنگ و رئیس دفتر رئیس جمهور پیشین کشور، روابط افغانستان و چین را در روشنایی وضعیت جیو-پولیتیک منطقه، مورد بحث قرار داد.

آقای خرم گفت: «در جهان غرب هراس از تبدیل شدن چین به یک قدرت بزرگ جهان، که معادلات سیاسی جهان را تغییر دهد، از سابق وجود داشت.

امروز چین به همان قدرت بزرگ سیاسی و اقتصادی جهان تبدیل شده است و برای افغانستان نیز همسایه‌ای است که تاکنون هیچ‌گونه ضررش به افغانستان نرسیده است.»

آقای خرم با اشاره به تغییرات جیو-پولیتیک جهان در طول تاریخ گفت: «پس از جنگ سرد نقش محوری در روابط بین‌الملل و مرکزیت معادلات روابط سیاسی از اروپا به آسیا منتقل شد که چین و هند کشورهای عمدهٔ آنرا تشکیل می‌دهد.»

عبدالکریم خرم افزود، چین و هند کشورهای پرنفوس جهان اند که اقتصاد آن‌ها نیز به سرعت روبه به پیشرفت است. به همین دلیل نیاز آنها به انرژی نیز بیشتر می‌گردد. بخش بزرگ مواد پیشرفت چین (انرژی) از شرق میانه تامین می‌گردد، در حالیکه شرق میانه و راه‌های اکمالات انرژی چین به مرکز بحران‌ها تبدیل شده است و افغانستان نیز میان چین و شرق میانه قرار دارد. از جانب دیگر، در راه‌های اکمالات انرژی به چین از راه بحر نیز موانع ایجاد می‌شوند و به همین دلیل چین به راه‌های بدیل مانند پروژه "سی‌پیک" کار می‌کند. به گفتهٔ او، چین در حال حاضر قدرت دوم اقتصادی جهان است و ممکن به قدرت نخست اقتصادی مبدل گردد، چیزی که قابل توجه امریکاست.

به گفتهٔ او، پاکستان در زمان جنگ سرد و دوران جهاد افغانستان با همه کشورها به شمول ایالات متحدهٔ امریکا همکاری نمود، ولی اکنون همکاری پاکستان با امریکا که در افغانستان خواهان بی‌ثباتی امنیتی و جنگ است، با منافع چین در تضاد قرار دارد. تشنجات امریکا با پاکستان نیز به دلیل ناامنی‌ها در افغانستان نیست، بلکه بخاطر دوستی پاکستان با چین است، چون هدف اساسی حضور امریکا در افغانستان محدود کردن چین است.

آقای خرم گفت، منفعت چین در ثبات افغانستان نهفته است و در این مورد هم در گذشته و هم اکنون تلاش‌هایی نیز به خرچ داده است، چنانچه اخیرا به ایجاد یک پایگاه نظامی در بدخشان اقدام کرده است، ولی متاسفانه این تلاش‌ها مانند مذاکرات چهارجانبه نتیجه‌بخش نخواهد بود، چون امریکا عملا می‌گوید که رقبای اصلی امریکا، چین و روسیه است و در استراتیژی دفاعی خویش نیز روشن ساختند که تمرکز آن‌ها روی مبارزه با قدرت‌های بزرگ خواهد بود و به همین دلیل بی‌ثباتی افغانستان بخاطر چین، به نفع امریکا است.

به گفتهٔ آقای خرم، یگانه راه‌حل این است که روابط افغانستان با امریکا دوباره تعریف شود، در سطح بین‌المللی با امریکا در مورد مبارزه با تروریزم محاسبه صورت گیرد و در افغانستان یک حکومتی حاکم باشد که بجای پیروی از امریکا، خود برای افغانستان و منافع این کشور تصمیم‌گیری کند.

سلطان احمد بهین

سلطان احمد بهین، سفیر اسبق افغانستان در چین نیز نقش چین در تغییرات جیو-پولیتیک منطقه و روابط دو کشور را مورد بحث قرار داد. به گفتهٔ او، چین با قدرت اقتصادی و نظامی که دارد، می‌خواهد نظم جهانی را برای جهان تعیین کند که در آن همه ملت‌ها سهم مشترک داشته باشند.

آقای بهین گفت: «دو محل اقتصادی در آسیا وجود دارد که عبارت از جنوب آسیا و آسیای میانه است. افغانستان در نقطهٔ اتصال شمال و جنوب واقع است که ما آنرا به نام قلب آسیا می‌شناسیم. بنابراین، اهمیت افغانستان بر اساس منابعی که ما داریم نیست، بلکه بر اساس اهمیت جیوپولیتیکی است. همان طوریکه ما گذرگاهی برای جهان گشایان بودیم، حالا نیز می‌توانیم یک گذرگاه و مسیر همکاری‌های اقتصادی قدرت‌های شمال و جنوب باشیم. اگر افغانستان بتواند این رقابت‌ها را مدیریت کند و منافع قانونی کشورها را مشخص نماید، از موقعیت جیو-پولیتیک خویش به نفع خویش استفاده خواهد کرد.»

سلطان احمد بهین افزود، افغانستان هر زمانیکه بی‌طرفی اختیار کرده، به آرامش رسیده و زمانیکه به یک طرف تمایل پیدا کرده، مشکلات در این کشور بیشتر شده است. اکنون نیز افغانستان باید بتواند یک حالتی را به وجود بیاورد که قدرت‌های بزرگ بتوانند در اینجا بین خود همکاری نمایند، چون افغانستان یگانه کشوری است که در تنش‌های منطقوی و بین‌المللی شامل نیست. در این حالت افغانستان می‌تواند به یک مرکز همکاری‌ها مبدل شود.

وی گفت، چین یگانه قدرتی در این منطقه است که هیچ‌گاهی با افغانستان مشکل نداشته است. روابط افغانستان و چین از اهمیت والایی برخوردار است. رئیس جمهور پیشین کشور نیز اهمیت زیادی به این روابط داده است و رئیس جمهور کنونی نیز اولین سفر رسمی خود را به چین انجام داد. بنابراین، ما از بهترین روابط استراتیژیک برخوردار هستیم و چین را به عنوان کشور دوست، کشور همسایه و کمک کننده و کشوری که می‌تواند توازن منطقوی و بین‌المللی را در افغانستان حفظ کند، می‌شناسیم.

احمد بلال خلیل

احمد بلال خلیل، محقق مرکز مطالعات استراتیژیک و منطقوی و نویسندهٔ کتاب «روابط دوجانبهٔ افغانستان و چین» طی یک پریزینتیشن، به معرفی این کتاب پرداخت و میتودولوژی تحقیق، اهمیت این کتاب و ساختار آنرا مورد بحث قرار داد.

آقای خلیل گفت، تغییرات و تحولات بین‌المللی، پروژه‌های اقتصادی چین در منطقه، نقش روبه افزایش چین در افغانستان، و پُر کردن خلای علمی در این مورد، عواملی اند که باعث اقدام به نگاشتن این کتاب شده است.

به گفتهٔ او، اهمیت این کتاب بیشتر در این است که روابط چین و افغانستان را از لحاظ تاریخی به خصوص در شش دههٔ گذشته به گونهٔ تفصیلی مورد تحقیق و تحلیل قرار داده است و منافع دو کشور و سیاست‌های خارجی در برابر یکدیگر در یک‌ونیم دههٔ گذشته را به گونهٔ همه‌جانبه بیان کرده است.

به گفتهٔ احمد بلال خلیل، در نگارش این کتاب بیشتر از روش تحقیقی تاریخی و کیفی استفاده شده و از اسناد آرشیفی و برخی کتاب‌های موجود در این رابطه کار گرفته شده است. در کنار آن از نشست‌ها با متخصصین چینایی، مصاحبه‌ها و تحلیل حوادث نیز استفاده صورت گرفته است.

آقای خلیل افزود: «در فصل نخست این کتاب روابط تاریخی دو کشور بحث شده، در فصل دوم آن روابط دوجانبۀ چین و افغانستان از سال ۱۹۵۵ الی سال ۲۰۰۱ مورد بحث قرار گرفته است، در فصل سوم آن روابط دو کشور بین سال‌های ۲۰۰۱-۲۰۱۵ بحث شده است، در فصل چهارم منافع، نگرانی‌ها و سیاست خارجی چین در افغانستان بحث شده، در فصل پنجم سیاست خارجی افغانستان در قبال چین و منافع افغانستان در چین مورد بحث قرار گرفته است و در فصل اخیر کتاب نیز خلاصۀ تحقیق، نتائج و پیشنهادات تحقیق ارائه گردیده است.»

پایان

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrskabul.com csrskabul@gmail.com

وب سایت: www.csrskabul.com - www.csrskabul.net

شمارۀ تماس دفتر: 784089590 (+93)

ارتباط با مسؤولین:

دکتور عبدالباقي امین، رئیس مرکز مطالعات استراتژیک ومنطقوی: 789316120 (+93) abdulbaqi123@hotmail.com

حکمت الله ځلاند، مسؤول بخش پژوهش‌ها و نشرات: 775454048 (+93) hekmat.zaland@gmail.com

یادآوری: لطفا نظرات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه به ما ارسال دارید.